DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Podpisnik: Polona Rifelj
Izdajatelj certifikata: SI-PASS-CA
Številka certifikata: 00E06D575300000000575
Potek veljavnosti: 26. 07. 2027
Čas podpisa: 23. 11. 2026 14:34
Št. dokumenta: 004-10/2026-2570-141

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Dunajsko cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00

E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

Številka: 004-10/2026-2570-141

Ljubljana, 23. 11. 2026

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Izhodišča za 10. zasedanje pogodbenic Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje (Konvencije Espoo) in 6. zasedanja Protokola o strateški presoji vplivov na okolje – predlog za obravnavo – Novo gradivo št. 2

1. Predlog sklepa vlade:

Na podlagi prvega odstavka 2. člena in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17, 163/22, 57/25 – ZF in 555/26) je Vlada Republike Slovenije na seji dne … pod točko … sprejela naslednji

SKLEP:

1. Vlada Republike Slovenije je sprejela izhodišča za 10. zasedanje Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje (Espoo) in 6. zasedanja Protokola o strateški presoji vplivov na okolje, ki bo potekalo od 1. do 4. decembra 2026 v Ženevi.

2. Vlada Republike Slovenije za zastopanje stališč Republike Slovenije pooblašča delegacijo v sestavi:
   - mag. Vesna Kolar Planinšič, sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor, vodja delegacije,
   - Katarina Celič, sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor, namestnica vodje delegacije,
   - Tina Hočevar, svetovalka, Stalno predstavništvo RS pri Uradu ZN in ostalih mednarodnih organizacijah v Ženevi, članica delegacije.

mag. Janja Garvas
generalna sekretarka

Prejemniki sklepa:

- Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana

- Ministrstvo za zunanje zadeve, Prešernova 25, 1000 Ljubljana

2. Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Iztok Slatinšek, državni sekretar
- Štefanija Novak, v.d. generalne direktorice Direktorata za okolje, podnebje in naravo
- mag. Vesna Kolar Planinšič, sekretarka, članica biroja Espoo Konvencije

3. Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

Pri pripravi gradiva niso sodelovali zunanji strokovnjaki

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

1. Kratek povzetek gradiva:

- Izhodišča za 10. zasedanje Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje (v nadaljnjem besedilu: Konvencije Espoo) in 6.zasedanj Protokola o strateški presoji vplivov na okolje določajo stališče Vlade Republike Slovenije za področje financiranja in programiranja aktivnosti v naslednjem obdobju treh let, potrjujejo Poročili o izvajanju Konvencije Espoo in Protokola o strateški presoji vplivov na okolje.
- Izhodišča podpirajo analizo ter zaključke Implementacijskega odbora Konvencije Espoo in Protokola o strateški presoji vplivov na okolje.
- Izhodišča podpirajo Ženevsko deklaracijo ob 35 letnici Espoo konvencije.
- Izhodišča podpirajo tudi stališče EU, pripravljeno v okviru Delovne skupine za mednarodna okoljska vprašanja (WPIE- Espoo).
- Izhodišča določajo delegacijo za zastopanje stališč na EU koordinacijah in na 10. zasedanju Konvencije Espoo in 6. zasedanju Protokola o strateški presoji vplivov na okolje.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

Kratka obrazložitev: / Gradivo ne spreminja prilivov ali odlivov iz državnega proračuna.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) prihodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) odhodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) odhodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	/	/	/	/

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

- Finančnih posledic, ki niso načrtovane v državnem proračunu ni, ker osnutek Nacionalnega načrta za obnovo narave temelji na obstoječih razpoložljivih sredstvih. V kolikor bodo le-ta zmanjšana, se bo prilagodil obseg izvajanja ukrepov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Finančna sredstva so zagotovljena na proračunski postavki Ministrstva za okolje in prostor:

PP 263084 Članarine in prispevki mednarodnim organizacijam,

2580-27-0002 Materialni in drugi stroški za delovanje ministrstva.

Dosedanji prispevek Republike Slovenije, ki je znašal 6000 USD letno, se zviša na 8000 USD letno, kar znaša skupaj za konvencijo in protokol 24.000 USD za obdobje 2027 -2029.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ni manjkajočih pravic porabe.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:
(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)
Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:
- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja: Gradivo je mednarodnega značaja in ni bilo objavljeno, ker ne spreminja sistema v državi in ne vpliva na lokalne skupnosti ali javnost.	NE

mag. Polona Rifelj
MINISTRICA

Izhodišča za 10. zasedanje pogodbenic Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje (Konvencije Espoo) in 6. zasedanja Protokola o strateški presoji vplivov na okolje

PRILOGA 1

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga

Zakon o ratifikaciji Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Uradni list RS- mednarodne pogodbe, št. 11/98).

Zakon o ratifikaciji Spremembe in Druge spremembe Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (MPCVO-A), (Uradni list RS, št. 105/13).

Zakon o ratifikaciji Protokola o strateški presoji vplivov na okolje h Konvenciji o presoji čezmejnih vplivov na okolje (MPSPVO) (Uradni list RS – mednarodne pogodbe, št. 1/10).

2. Splošna obrazložitev

Razlog za pripravo izhodišč in udeležbo delegacije je 10. zasedanje pogodbenic Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (v nadaljnjem besedilu: konvencija) in 6. zasedanje pogodbenic Protokola o strateški presoji vplivov na okolje (v nadaljnjem besedilu: protokol), ki bo potekalo od 1. do 4. decembra 2026 v Ženevi, Švica in na katerem bo sodelovala Republika Slovenija, ki je pogodbenica konvencije od leta 1998 in protokola od leta 2010.
Na 10. zasedanju pogodbenic konvencije obeležujemo 35 letnico izvajanja konvencije.
Pri izvajanju konvencije Slovenija aktivno sodeluje, saj so njena mednarodna prepoznavnost ter spremljanje in sooblikovanje mednarodne prakse na tem področju pomembni za suvereno vodenje čezmejnih postopkov s sosednjimi državami, za projekte večjega vpliva pa tudi z drugimi državami članicami EU/UNECE. Tako je Slovenija od leta 2011 do leta 2013 predsedovala mednarodnemu odboru za izvajanje, ki obravnava mednarodne spore s področja čezmejnih presoj in od leta 2017 do leta 2020 tudi delovni skupini konvencije in protokola, od leta 2021-2023 je predsedovala vodenju biroja za protokol, od 2024 dalje pa je članica biroja.
Za Republiko Slovenijo sta oba mednarodna pravna akta pomembna, saj določata okvir za urejeno dvo ali večstrankarsko sodelovanje med državami za številne gospodarske aktivnosti s čezmejnimi vplivi na okolje, pomembna pa je tudi njuna razlaga, ki jo podpira tudi Evropska komisija in je podlaga tako za razvoj dobre prakse, kot za primere mednarodnih ali evropskih pritožb.
Pripravljeno je stališče h gradivu »Meeting of the Parties to the Espoo Convention, 10th session and Meeting of the Parties to the Protocol, 6th session, 1 - 4 Decembre 2026«, ki je objavljeno na spletnem naslovu
Meeting of the Parties to the Espoo Convention, 10th session and Meeting of the Parties to the Protocol on SEA, 6th session | UNECE

Gradivo je pripravil biro, potrdila ga je delovna skupina za konvencijo in protokol, obravnavano je bilo na treh sejah delovne skupine Sveta EU za mednarodna okoljska vprašanja (WPIE-Espoo) v okviru predsedovanja Irske Svetu EU.

PRILOGA 3

JEDRO GRADIVA – stališče

MOP10/MOP6, TOČKA 2.b: DNEVNI RED

Splošni del

1. Odprtje konference.
2. Organizacijske zadeve:
    (a) izvolitev predsedujočega splošnega dela konference;
    (b) potrditev dnevnega reda; (ECE/MP.EIA/36-ECE/MP.EIA/SEA/18)
    (c) poročilo o pooblastilih (credentials);
    (d) status konvencije, njenih dopolnitev in protokola.
3. Nerešena vprašanja
    (a) osnutki skupnih sklepov:
        (i) osnutek sklepa o finančni ureditvi za obdobje 2027-2029;
        (ii) osnutek sklepa o sprejetju delovnega programa 2027-2029;
        (iii) osnutek sklepa o uporabi rešitev umetne inteligence v presoji vplivov na okolje in strateški presoji vplivov na okolje, vključno s čezmejnim postopkom;
        (iv) osnutek sklepa o sodelovanju v Sredozemskem območju na podlagi konvencije in protokola;
        (v) osnutek sklepov o skladnosti s konvencijo in protokolom;
    (b) osnutki sklepov zasedanja pogodbenic konvencije
        (i) osnutki sklepov o pregledu skladnosti s konvencijo;
        (ii) osnutek sklepa o poročanju in pregledu izvajanja konvencije;
    (c) osnutki sklepov zasedanja pogodbenic protokola;
        (i) osnutki sklepov o skladnosti s protokolom;
        (ii) osnutki sklepov o poročanju in pregledu izvajanja protokola;
    (d) osnutek Ženevske deklaracije;
    (e) imenovanje uradnikov za naslednje obdobje;
    (f) okvirni koledar sej.
4. Pregled delovnega načrta:
    (a) upoštevanje in izvajanje konvencije in protokola;
    (b) subregionalno sodelovanje in krepitev zmogljivosti;
    (c) izmenjava dobre prakse;
    (d) sodelovanje s partnerskimi organizacijami.

Ministrski del

5. Otvoritvena slovesnost na visoki ravni:
    (a) volitev predstavnikov na visoki ravni;
    (b) uvodni govori.
6. Dogodek na visoki ravni ob petintridesetletnici podpisa konvencije in tridesete obletnice uveljavitve.
7. Izjave ministrov in predstavnikov na visoki ravni.
8. Sprejetje odločitev:
    (a) odločitve, ki jih je treba sprejeti skupaj;
    (b) odločitve, ki jih mora sprejeti zasedanje pogodbenic konvencije;
    (c) odločitve, ki jih mora sprejeti zasedanje pogodbenic protokola.
9. Sprejem Ženevske deklaracije.
10. Izvolitev uradnikov za naslednje medministrsko obdobje.
11. Datum in kraj naslednjega zasedanja.
12. Druge zadeve.

13. Zaključki zasedanja:
(a) sprejem poročila zasedanja;
(b) zaključek zasedanja.

Republika Slovenija podpira dnevni red in ne predlaga dodatnih točk. Podpira usklajeno skupno stališče EU v vseh točkah zasedanja, je pa odprta za morebitne manjše tehnične usklajene izboljšave besedil, ki bi prispevale k jasnosti besedila.

MOP10/MOP6, TOČKA 2.a: ORGANIZACIJSKE ZADEVE

Republika Slovenija se zahvaljuje biroju in sekretariatu za pripravljalno delo za odločitve ter podpira krepitev aktivnosti na podlagi konvencije in protokola. Podpira imenovanje Georga Kremlisa, Grčija za predsedujočega biroju.

MOP10/MOP6, TOČKA 2.d: STATUS RATIFIKACIJ

Republika Slovenija podpira tudi aktivnosti nadaljnjega mednarodnega uveljavljanja konvencije in protokola. Ker je sama dodatka 1 in 2 h konvenciji že ratificirala in tako izpolnila svojo obveznost, se pridružuje pozivom k pospešeni ratifikaciji državam pogodbenicam:

- za dodatek 1: Armenija, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, Bosna in Hercegovina, Kazahstan in Kirgistan, da bo konvencija lahko odprta za vse pogodbenice Združenih narodov;
- za dodatek 2: Armenija, Belorusija, Bosna in Hercegovina, Irska, Kazahstan, Kirgistan in Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, da bi poenotili pravno podlago;
- za protokol: Belgija, Gruzija, Irska in Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, da bi razširili območje uporabe.

MOP10/MOP6, TOČKA 3.a (i): FINANČNA UREDITEV 2027-2029 (ECE/MP.EIA/2026/1 – ECE/MP.EIA/SEA/2026/1)

V času pomanjkanja finančnih sredstev bo tudi Slovenija ravnala trajnostno in bo podpirala konvencijo in protokol v omejenem obsegu, v okviru proračunskih zmožnosti. Posledično se zavzema za omejeni program, ki bo imel jasno usmerjene aktivnosti po prednostnih področjih in ne bo podpiral aktivnosti po državah, ki niso v postopkih ratifikacij.
Republika Slovenija podpira sodelovanje mednarodnih finančnih institucij in se pridružuje vabilu za nadaljevanje njihove aktivne vloge. Spodbuja tudi finančne prispevke mednarodnih finančnih institucij, ki bodo pomembno prispevali k delovanju programa.
Republika Slovenija se med predlaganimi shemami odloča za neobvezne finančne prispevke v okviru orientacijskih vrednosti. Podpira zagotovitev dolgoročno stabilnega financiranja za delovanje sekretariata, brez katerega programa ni mogoče izvajati.

Republika Slovenije se je seznanila s težko finančno situacijo preko pisnih pozivov biroja in delovne skupine po povečanju finančnih sredstev, za udejanjanje vsebinskega programa konvencije in protokola. V obdobju 2024 -2026 je Republika Slovenija prispevala 6000 USD letno, in spada med manjše, vendar stabilne financerje. Za obdobje 2027 -2029 bo v okviru razpoložljivosti finančnih sredstev v proračunu dvignila svoj letni prispevek za 1000 USD za konvencijo in 1000 USD za protokol, tako da bo znašal za konvencijo in protokol skupni letni prispevek 8000 USD, kar znaša 24.000 USD za triletno obdobje.

MOP10/MOP6, TOČKA 3.a (ii): DELOVNI PROGRAM 2027-2029
(ECE/MP.EIA/2026/2-ECE/MP.EIA/SEA/2026/2)

Republika Slovenija poudarja pomen zagotavljanja kadrov in finančnih virov za izvedbo programa ter se zavzema za realen in učinkovit program, ki bo ustrezal finančnim možnostim in hkrati prispeval k razvoju zmogljivosti za učinkovito sodelovanje med državami. Pozdravlja pripravljen program 2027 – 2029 in ločitvijo med osrednji aktivnostmi ter dodatnimi pogojnimi aktivnostmi, ki so opredeljeni v Prilogi II in Prilogi III.

MOP10/MOP6, TOČKA 3.a (iii): UPORABA REŠITEV UMETNE INTELIGENCE PRI PRESOJI VPLIVOV NA OKOLJE IN CELOVITI PRESOJI VPLIVOV NA OKOLJE, VKLJUČNO S ČEZMEJNIMI POSTOPKI (ECE/MP.EIA/2026/1 – ECE/MP.EIA/SEA/2026/1)

Republika Slovenija podpira dokument o aplikaciji umetne inteligence v presojah vplivov na okolje in strateških presojah vplivov na okolje, vključno s čezmejnimi postopki. Primer uporabe umetne inteligence Republike Slovenije v čezmejnem postopku, ki ga je predstavila na delovni skupini kaže, da je možno z njeno pomočjo zmanjšati stroške in povečati učinkovitost. Zato podpira vsebinsko kontrolirano in usmerjeno ciljno uporabo.

MOP10/MOP6, TOČKA 3.a (iv): SODELOVANJE V OKVIRU KONVENCIJE IN PROTOKOLA V SREDOZEMSKI REGIJI

Republika Slovenija podpira sodelovanje v Sredozemski regiji v okviru konvencije in protokola, kjer so v preteklem obdobju bile nosilne države Italija, Slovenija in Grčija. Zahvaljuje se Italiji za iniciativo in financiranje. Republika Slovenija je uspešno izvedla Drugo sub regionalno srečanje s področja okoljskih presoj v čezmejnem kontekstu v Sredozemlju, maja 2025 v Portorožu, ki je odprlo sodelovanje tudi z državami južnega Sredozemlja, zato pozdravlja, da je v programu tudi nadaljevanje te aktivnosti.

MOP10/MOP6, TOČKA 3. a (v) : ODLOČITEV GLEDE PREGLEDA SKLADNOSTI KONVENCIJE IN PROTOKOLA
(ECE/MP.EIA/SEA/2026/10, ECE/MP.EIA/SEA/2026/11)

Republika Slovenija podpira odločitev glede pregleda skladnosti in meni, da so rezultati novih vprašalnikov ustrezni in pojasnjeni na pregleden način. Poudarja pa, da želi pregledne in primerljive formate tudi v prihodnjem programskem obdobju. Podpira pripravljeno gradivo in poročila odbora za izvajanje ter se zahvaljuje predsedniku in vsem članom za opravljeno delo.
Prav tako podpira poročilo o aktivnosti odbora za izvajanje konvencije in protokola in pa tudi sprejetje vseh zaključkov in priporočil. Meni, da je za učinkovito obravnavo nadaljnjih pritožbenih postopkov pomembno, da se odločitve sprejmejo v predlagani obliki, da bo lahko naslednji odbor preverjal upoštevanje priporočil med pogodbenicami in da se delo odbora spoštuje.
Na podlagi razprave v okviru Sveta EU Republika Slovenija podpira stališče EU.
Republika Slovenija je odprta tudi za manjše izboljšave formulacije sklepov dogovorjene na ravni EU , a se zavzema za natančne in uravnotežene dikcije, ki bodo razumljive in uporabne in bodo prispevale k jasnosti določb.

MOP10/MOP6 TOČKA 3.d: ŽENEVSKA DEKLARACIJA

Republika Slovenija podpira sprejem Ženevske Deklaracije, ki je v PRILOGI 4 in podpira stališče EU, ter je odprta za morebitne tehnične ali vsebinske izboljšave, ki bi bile rezultat soglasja o njenem sprejetju na konferenci.
Osnutek deklaracije je prvotno pripravil skupni predsedujoči odbor organov upravljanja Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje in Protokola o strateški presoji vplivov na okolje ob podpori sekretariata. Pri pripravi so bile upoštevane pripombe, prejete med trinajstim in štirinajstim zasedanjem Delovne skupine za presojo vplivov na okolje in strateško presojo vplivov na okolje (Ženeva, 1.–3. december 2025 oziroma 16.–18. junij 2026) ter po njunem zaključku.
Konferenci pogodbenic Konvencije in Protokola sta pozvani, da preučita besedilo osnutka deklaracije in dosežeta soglasje o njenem sprejetju.

MOP10/MOP6, TOČKA 3. f: KOLEDAR AKTIVNOSTI

Republika Slovenija se zahvaljuje za koledar dogodkov 2027-2029, ki bo prispeval k optimalnemu načrtovanju dogodkov in ga podpira.

PRILOGA 4

ŽENEVSKA DEKLARACIJA

Mi, visoki predstavniki držav članic Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (ECE) in Evropske unije, zbrani v Ženevi od 1. do 4. decembra 2026 ob desetem zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Konvencija iz Espooja) in šestem zasedanju Konference pogodbenic Konvencije, ki deluje kot Konferenca pogodbenic Protokola o strateški presoji vplivov na okolje,

ob sklicevanju na pomembno vlogo presoje vplivov na okolje in strateške presoje vplivov na okolje kot znanstveno utemeljenih, praktičnih in učinkovitih instrumentov za sprejemanje odločitev na podlagi ustreznih informacij, ki pomembno prispevajo k preprečevanju nepopravljive okoljske škode, ter ob priznavanju pomena tradicionalnega znanja, znanja domorodnih ljudstev, lokalnega znanja in učinkovitega sodelovanja javnosti,

ob priznavanju vloge Konvencije in Protokola kot mednarodnega zgleda za določanje postopkovnih zahtev na področju okoljskih presoj,

z zaskrbljenostjo zaradi trajajočih vojn in konfliktov ter njihovih obsežnih škodljivih vplivov na okolje, vključno s škodo za ekosisteme in biotsko raznovrstnost, uničevanjem okoljske infrastrukture, vključno z objekti za oskrbo z vodo, sanitarno infrastrukturo in energetskimi objekti, onesnaževanjem ter emisijami ogljikovega dioksida in metana, ki zaostrujejo podnebno krizo, pa tudi zaradi dolgoročnih posledic za zdravje ljudi in trajnostni razvoj,

[ob obžalovanju hude škode, ki jo je agresija Ruske federacije proti Ukrajini povzročila prebivalstvu, okolju in gospodarstvu Ukrajine,]

ob priznavanju, da učinkovito izvajanje Konvencije in Protokola neposredno prispeva k reševanju medsebojno povezanih kriz izgube biotske raznovrstnosti, podnebnih sprememb, onesnaževanja in degradacije zemljišč ter podpira prehod na krožno gospodarstvo z zagotavljanjem vključevanja okoljskih in zdravstvenih vidikov v najzgodnejše faze načrtovanja in odločanja,

ob priznavanju tudi, da sta presoja vplivov na okolje in strateška presoja vplivov na okolje ključna instrumenta za vključevanje vidikov blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, tudi z zagotavljanjem podnebne odpornosti, v energetsko načrtovanje, razvoj infrastrukture, prometne sisteme in politike rabe zemljišč,

ob poudarjanju potrebe po postopkovni učinkovitosti, da se vsem deležnikom zagotovijo jasni in predvidljivi postopki, zmanjša nepotrebno upravno breme, izboljša kakovost podatkov, okrepi sodelovanje in usklajevanje ter omogoči uporaba najsodobnejših digitalnih orodij,

ob priznavanju ključne vloge strateške presoje vplivov na okolje pri prostorskem načrtovanju, vključno z urbanističnim in pomorskim prostorskim načrtovanjem, kot to izhaja iz dobrih praks izvajanja Protokola na morskih in obalnih območjih,

ob priznavanju, da obveznosti iz Konvencije in njenega Protokola pogodbenicam ne bi smele preprečevati izvajanja ukrepov, katerih glavni namen je obramba ter pripravljenost na izredne razmere civilnega značaja in odzivanje nanje,

ob pozdravljanju začetka veljavnosti Sporazuma na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije ter Protokola o presoji vplivov na okolje v čezmejnem okviru k Okvirni konvenciji za varstvo morskega okolja Kaspijskega morja,

ob poudarjanju, da učinkovito izvajanje Konvencije iz Espooja in njenega Protokola o strateški presoji vplivov na okolje podpira tudi izvajanje okoljskih presoj na podlagi drugih večstranskih okoljskih sporazumov,

ob poudarjanju tudi, da trojna planetarna kriza podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in onesnaževanja zahteva nujne ukrepe za uresničevanje zelenega prehoda,

ob poudarjanju ključne vloge presoje vplivov na okolje, tudi v čezmejnem okviru, in strateške presoje vplivov na okolje kot temeljnih instrumentov varstva okolja, ki spodbujajo trajnostni razvoj tako v regiji ECE kot zunaj nje,

1. obeležujemo petintrideseto obletnico podpisa Konvencije in priznavamo ključne dosežke, dosežene v več kot treh desetletjih njenega izvajanja, med drugim:
(a) krepitev preprečevanja, zmanjševanja in obvladovanja pomembnih škodljivih čezmejnih vplivov na okolje ter spodbujanje bolj predvidljivega, preglednega in sodelovalnega odločanja med pogodbenicami;
(b) spodbujanje zaupanja, dialoga in medsebojnega razumevanja med sosednjimi državami, podprto z usklajevanjem zakonodaje in postopkov presoje vplivov na okolje;
(c) razvijanje kulture sodelovanja in skupne odgovornosti, tudi prek mreže nacionalnih kontaktnih točk, ki omogoča dialog ter izmenjavo informacij in izkušenj;
(d) poudarjanje pomembne vloge Konvencije pri spodbujanju prehoda na trajnostno, [krožno] in podnebno odporno gospodarstvo;
(e) krepitev varstva skupne naravne dediščine in okoljsko pomembnih območij ter dobrin, kjer lahko nastanejo čezmejni vplivi;
(f) podpiranje razvoja in širjenja dobrih praks s smernicami, tehnično pomočjo ter spodbujanjem dvostranskih in večstranskih sporazumov;
2. pozivamo pogodbenici Konvencije, ki še nista ratificirali prve spremembe Konvencije, naj to storita, da se omogoči pristop h Konvenciji vsem državam članicam Združenih narodov;
3. pozivamo pogodbenice Konvencije, naj ratificirajo drugo spremembo Konvencije, da se zagotovi njeno enotno izvajanje med pogodbenicami;
4. pozivamo države članice ECE in države zunaj regije ECE, naj pristopijo k Protokolu, ki je odprt za pristop vseh držav članic Združenih narodov in omogoča vključevanje okoljskih vidikov, vključno z vidiki zdravja, v načrte in programe;
5. pozdravljamo pobude in delo, izvedeno v okviru Konvencije in Protokola v obdobju 2024–2026, zlasti na področju uporabe teh instrumentov na morskih in obalnih območjih, vključno z Baltskim in Sredozemskim morjem;
6. pozdravljamo tudi sinergije med Konvencijo in Protokolom ter sporazumi o varstvu morskega okolja in poudarjamo potrebo po nadaljnji krepitvi teh sinergij ter preučitvi konkretnih možnosti sodelovanja, odvisno od razpoložljivih sredstev, tudi v okviru Sporazuma na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije;
7. priznavamo daljnosežne posledice digitalne preobrazbe in vse širše uporabe orodij umetne inteligence pri okoljskih presojah, ki bi lahko prispevala k učinkovitejšemu odločanju, pri čemer priznavamo tako priložnosti, ki jih ponujajo, kot tudi okoljske vplive njihove uporabe;
8. pozdravljamo nadaljnjo izmenjavo dobrih praks na področju energetskih dejavnosti, načrtov in programov, presoje kumulativnih vplivov ter nastajajočih tehnologij kot sredstva za izboljšanje razumevanja, krepitev zmogljivosti in podporo učinkovitemu izvajanju postopkov okoljskih presoj;
9. ponovno poudarjamo pomen Konvencije Espoo in njenega Protokola kot okvirov za participativno in na informacijah temelječe okoljsko upravljanje pri gradnji infrastrukture, vključno [s procesom zelene obnove Ukrajine], ki prispevata k zagotavljanju skladnosti z mednarodnimi standardi varstva okolja in usklajenosti z mehanizmi zelenega financiranja, da bi preprečili razvojne usmeritve, ki bi ogrozile dolgoročno okoljsko trajnost;
10. pozdravljamo nadaljnje dejavnosti za krepitev izvajanja Konvencije in Protokola v Srednji Aziji in jugovzhodni Evropi v sodelovanju z Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi ter na Kavkazu, v Republiki Moldaviji in Ukrajini, ki se izvajajo ob finančni podpori Evropske unije [in njenih držav članic];
11. pozivamo države v regiji ECE in zunaj nje, naj še naprej izražajo svoje potrebe in interes za nadaljnje dejavnosti na področju okoljskih presoj;
12. poudarjamo pomen zagotavljanja nadaljnjega delovanja Konvencije in Protokola z zanesljivimi in ustreznimi človeškimi in finančnimi viri ob upoštevanju pobude UN80 in sedanje likvidnostne krize Združenih narodov, kar odraža našo skupno zavezanost njuni nadaljnji učinkovitosti;
[13. pozivamo partnerske organizacije Konvencije in njenega Protokola, vključno s Svetovno zdravstveno organizacijo, drugimi ustreznimi organi in nevladnimi organizacijami, naj še naprej podpirajo skupna prizadevanja, ter jih spodbujamo, naj takšno sodelovanje v največji možni meri ohranijo kljub sedanjim finančnim omejitvam, ki vplivajo na sistem Združenih narodov;]

14. pozdravljamo sinergije in možnosti medsebojnega dopolnjevanja med okoljskimi in socialnimi zaščitnimi ukrepi večstranskih razvojnih bank ter zahtevami Konvencije in Protokola ter pozivamo pogodbenice, naj ob podpori sekretariata izkoristijo konkretne možnosti sodelovanja;
15. ponovno potrjujemo svojo zavezanost izvajanju Konvencije in Protokola ter ključno vlogo večstranskega sodelovanja in mednarodnega prava pri obravnavanju vse večjih čezmejnih izzivov in varovanju našega skupnega okolja za sedanje in prihodnje generacije;
16. ponovno poudarjamo ključni pomen multilateralizma tudi v okviru presoje čezmejnih [okoljskih] vplivov, ki temelji na njegovih osrednjih stebrih, kot so trajnostni razvoj, skupno reševanje problemov in mednarodni red, ki temelji na pravilih.